

JØNSBERG 4H-GÅRD:

INFORMASJON OM GARDSBRUKET PÅ JØNSBERG VIDEREGÅENDE SKOLE

GÅRDSBRUKET

Jønsberg 4H gård tar i mot barnehager, skoleklasser og 4H klubber for omvisning og aktiviteter.

STORFE

Jønsberg driver økologisk mjølkeproduksjon med 60 kyr og har en årlig mjølkekvote på 400 000 liter. Det betyr at det produseres mer enn 1000 liter mjølk daglig, og at hver ku i gjennomsnitt mjølker ca. 8000 kg per år. Kuene blir mjølket av en robot.

Tankbilen kommer 3 ganger pr uke. Det blir alltid tatt prøver av mjølka som viser innhold og kvalitet. Med tankbilen blir mjølka levert til meieriet. Her blir mjølka tappet i mjølkekartonger og sendt til butikker over hele Østlandet.

Kuene spiser 0-10 kg kraftfôr per dag. Hos mjølkekuene bestemmer ei databrikke rundt halsen hvor mye kraftfôr den kan få per dag, samt hvor ofte den skal melkes. I tillegg eter ei voksen mjølkeku rundt 35-50 kg rundballesurfôr daglig.

Fra mai til september har kua tilgang på beite.
Fôrmeny fordelt etter fôreheter er da ca:
kraftfôr 30 %, rundballesurfôr 55 % og beite 15 %.

De fleste mjølkekyrne er av rasen Norsk Rødt Fe (NRF). I tillegg har vi flere av de gamle norske storferasene som Sidet Trønder og Nordlandsfe (STN), dølafe, østlandsk rødkolle, jarlsbergfe og telemarksfe, som er en av Norges viktigste kulturarver.

Kalvingene er jevnt fordelt over hele året. Nyfødte kalver går sammen med mor de tre første døgnene og suger råmjølk sjøl. Deretter blir de satt i enkeltbinger i en uke før de settes sammen i små grupper og får mjølk fra drikkeautomaten med smokker i 3 måneder.

GRIS

Svinebesetningen på Jønsberg består av ca. 30 årspurker med oppføring av slaktegris. Det drives 11-ukers puljedrift. Dvs. at hver 11. uke har vi grising, med plass til 12 purker i hver sin fødebinge.

Det fødes i gjennomsnitt 13 grisunger per kull, og en nyfødt gris veier knapt 2 kg. Grisungene går sammen med mora i ca. 32 dager i fødeavdelingen. Når de er 8 uker gamle veier de ca. 20 kg og flyttes over til slaktegrisavdelingen. Der vokser de til de er 5,5 mnd. gamle og veier ca. 120 kg, og er tunge nok til å sendes med slaktebilen. Daglig tilvekst er i gjennomsnitt 1kg i denne perioden!

Grisene fôres med kraftfôr og grovfôr. Ei purke med grisunger trenger 10-12 kg kraftfôr og ca. 40 liter vann daglig i de ukene hun produserer mjølk.

Alle purkene kommer fra en formeringsbesetning som produserer mordyr/krysningsdyr av rasen Landsvin og Yorkshire (LY-purker). Purkene blir inseminert med Durocsæd, slik at alle grisunger som blir født på Jønsberg består av tre raser, som gir et ekstra godt, mørt og saftig kjøtt. Vi har likevel en råne, som brukes som «konsulent».

SAU

Saueholdet på Jønsberg er økologisk og består av 15 vinterfôra søyer. Vi har to raser: Norsk kvit sau og gammelnorsk spælsau. Noen søyer blir inseminert med sæd fra landets beste værer som er samlet på garden Staur i Stange, mens resten blir inseminert med vær.

Om vinteren fôres sauen med rundballesurfôr, høy og noe kraftfôr. Sauen går på innmarksbeite om sommeren pga. rovdyrproblematikken.

Sauen får fra 1-3 lam. Vi vil helst ha 2 lam per søye da dette gir best slaktelam om høsten. Et nyfødt lam om våren veier 3-6 kg, om høsten veier det mellom 25-50 kg, avhengig av rase.

SPORTS-OG FAMILIEDYR

Vi har flere ulike kaninraser, deriblant trønderkanin, løvehodekanin, white, Tyske kjempeschecke og Rex. Kaninene fôres med høy, gulrot og kraftfôr.

Vi har også marsvin, chinchilla, undulater, nymfeparakitter og dvergpagegøyer. Alle dyreslag skal ha eget fôringsopplegg og stell, så her er det mange å ta hånd om, og mye å lære!

PLANTEPRODUKSJON

Jønsberg videregående skole eier 960 daa dyrka mark. I tillegg leier skolen 350 daa, det meste brukes som beite.

Ca. 300 daa er konvensjonelt dyrket, og består for det meste av korn. Mens ca. 1000 daa er økologisk dyrket, hvorav ca. 700 daa er eng og beite, resten korn, noe gulrot og potet.

GARTNERI

Skolen har et drivhus på 300 m². Her produseres det 1500 julestjerner hver høst og 5000-6000 sommerblomster om våren. Blomstene selges direkte til kunder.

SKOGBRUK OG FRILUFTSLIV

Jønsberg har skogteiger i Stange, Elverum og Trysil, tilsammen ca. 10 000 daa.

Årlig avvirkes(hugges) nærmere 1000 m³, både av elever og profesjonelle med hogstmaskiner. Hvert år blir det plantet 2000-3000 granplanter av elever, samt ungskogpleie på 20-30daa.

Skogen benyttes i tillegg til undervisning innen friluftsliv. Her er Grøtbekklia sentral, et leirsted i Trysilskogen som benyttes til friluftsliv og andre aktiviteter for elevene og ansatte. Grøtbekklia leies ut når skolen ikke benytter stedet.

Gaupespor kan ses i midten..

